

A jog fogalma

Magatartási szabály

Az állam, illetve erre rendelt szervek alkotnak meg

Be nem tartása esetén az állam kényszert alkalmaz

A jog tagolása

Jogcsaládok

Római-germán (kontinentális)

Common law (angolszász) (precedens jog)

Equity statue law

Stare decisis, distinguishing, overruling

Iszlám

A jogrendszer

Alanyi jog Tárgyi jog (leírt jog)

Gazdasági jog Eljárési jog (büntető eljárási jog, polgári eljárási jog)

Magánjog Közjog

Személyek közhatalom

Mellérendeltség alá- fölérendeltség

Egyenjogúság többletjog

Akaratautonómia nincs akaratautonómia

Érdekellentét érdekhasonosság

Közvetett kényszer közvetlen kényszer

Eshetőlegesség szervezettség

Jogosító szabályozás kötelező/tiltó szabályozás

Főbb jogágak

Alkotmányjog

Közigazgatási jog

Polgári jog

Büntető jog

Családi jog

Munkajog

Pénzügyi jog

Nemzetközi jog

Jogforrások

Maga a jogszabály a jog létrehozója, megalkotója

Országgyűlés alkotmány, törvény

Kormányrendelet

Kormányelnöke/tagjai rendelet

Önkormányzatok rendelet

Kizárólagos törvényhozási tárgyak

Törvény

A társadalmi rendre, valamint a társadalom meghatározó jelentőségű intézményeire, az állam szervezetére, működésére és az állami szervek hatáskörére vonatkozó alapvető rendelkezések.

A gazdasági rendre, a gazdaság működésére és jogintézményeire vonatkozó alapvető jogszabályok

Az állampolgárok alapvető jogai és kötelességei, ezek feltételei és korlátai, valamint érvényre juttatásuk eljárási szabályai.

Az állami irányítás egyéb jogi eszközei

Határozat

Utasítás

Szabvány

Jegybanki rendelkezés

Statisztikai közlemény

Jogi iránymutatás

Nemzetközi szerződések

Nemzetközi jog belső jog

Kihirdetés (első megjelenés)

Közzététel (többszöri megjelenés)

LB irányelvek

Jogforrások érvényessége

Jogalkotó hatáskör

Magasabb rendű jogforrással ne legyen ellentétes

Eljárási szabályok magatartása

Kihirdetés

Hatályosság

Jogviszonyt keletkeztet, módosít, megszüntet

Időbeli

Ex tunc (visszaható, visszamenőleges hatály)

Ex nunc (kihirdetéssel egyidejűleg lesz hatályos)

Pro future (jövőbeli hatály)

Területi

Személyi

Tárgyi

Magyar Közlöny

Jogszabályok

Nemzetközi szerződések

Országgyűlés és kormány határozatai és jogi iránymutatásai

LB irányelvei és elvi döntései

Személyi kérdésekben hozott döntések, kitüntetések kihirdetése

Határozatok tára

A kormánynak azokat a határozatait közli, amelyeknek a Határozatok Tárában való közzétételét a kormány elrendelte.

A Határozatok Tárában lehet közzétenni a kormánybizottságok határozatait és egyéb olyan közleményeket, amelyek közzétételét a MEH közigazgatási államtitkára engedélyezte.

Jogviszony

Jog által szabályozott viszony

Alanyai

Ember (természetes személyek)

Állam

Jogi személy

Tartalma

Jogok – kötelezettségek

Tárgya

Magatartás

Dolog

Pénz (értékpapír)

Jogképesség

Cselekvőképesség

Teljes cselekvőképesség

Korlátozott cselekvőképesség

Cselekvőképtelen

Jogviszony szerkezete

Relatív (mindenkit ismerek)

Abszolút (pl. tulajdonjog, nem ismerek mindenkit)

Az elévülés

Időmúlás hatása

Jogvesztő határidő = alanyi jog szűnik meg

Elévülési határidő = elvész az állami kényszerrel érvényesíthetőség

Jogbiztonság követelménye

Adós védelme

Bíróságok mentesítése

A tulajdonjogi igények nem évülnek el

A semmis szerződések érvénytelenségére – ha a törvény kivételt nem tesz – bárki határidő nélkül hivatkozhat

A követelési idő 5 év, ha a jogszabály másként nem rendelkezik

A főkövetelés elévülésével az attól függő mellékkövetelések is elévülnek

Csonka kötelek

Naturalis obligativ

Bírósági úton nem lehet érvényesíteni

A játékból vagy fogadásból eredő követeléseket kivéve ha a játékot vagy fogadást állami engedély alapján bonyolítják le

Kifejezetten játék vagy fogadás

A jogszabály szerkezete

1. tényállás (feltétel/hipotézis)

beállásához a jogszabály meghatározott emberi magatartást fűz

Ptk. 228 par.: ha a felek a szerződés fajta és mennyiség szerint megjelölt tárgyának minőségét nem határozták meg, akkor a forgalomban szokásos jó minőségű dolgokkal kell teljesíteni.

Ptk. 301 par. (4) a jogosult követelheti a késedelmi kamatot meghaladó kárát.

„... ha neki felróhatóan kárt okoztak, és az a késedelmi kamattal nem térült meg”

Szimultán tényállás

Szukcesszív tényállás

Védelem

Valószínű tényállást valósnak tekint

Fikció

Valótlan tényállást valósnak fogad el

2. rendelkezés (diszpozíció)

követendő magatartás, amelyek a tényállás elemeinek megvalósulása esetén tanúsítani kell

pozitív

negatív

felhatalmazó

diszpozitív (engedő, el lehet térni a jogszabálytól)

kogens (kötelező, nem lehet eltérni tőle)

3. jogkövetkezmény

joghátrány (szankció) beáll a joghatás

objektív alapú

érvénytelenség

kötelezettség keletkezik

jogosultság elveszik

szubjektív alapú

kártérítés

Az alkotmányfogalom tartalma

politikai megközelítés

különleges törvény → alaptörvény

alapvető jogok biztosítása

hatalom gyakorlás törvényes keretei/szervezete

garanciák a jogok érvényesülésére

jogi megközelítés

legmagasabb szintű jogi norma

A demokratikus alkotmány jellemzői

legitimitációs funkció

deklaratív funkció

védelmi funkció

alapjogok biztosítása

diszkrimináció tilalma

kormányforma

közigazgatás

helyi autonómia

igazságszolgáltatás

alkotmányosság védelme

szuverenitás

A magyar alkotmányfejlődés

Nemesi alkotmány

Aranybulla 1222

Szent Korona tan

1848 polgári forradalom → alkotmányos monarchia

1946. évi I. tv – ideiglenes alkotmány

1949. évi XX. Tv – A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ALKOTMÁNYA

Jogszabályok részei

általános rész

cím

fejezet

paragrafus szakasz

bekezdések

pontok

alpontok

fordulatok

különös rész

Szuverenitás

államhatalom kit illet meg

államok önállóan döntenek el

fejedelmi szuverenitás

egységes

oszthatatlan

korlátlan

korlátozhatatlan

újkori szuverenitáselmélet

népkepviselet

alkotmányosság

hatalommegosztás → Hatalmi triász (Montesquieu)

törvényhozó hatalom (Parlament)

végrehajtó hatalom (Kormány)

független bírói hatalom (Bíróság)

A bíró a jogszabály és saját lelkiismeretének van alárendelve

A szuverén államok

unitárius

föderális

Politikai képviselet/törvényhozó hatalom korlátozása

kétkamarás parlamentnek

pairek kamarája (Franciaország)

népkepviseleti jellegű

szövetségi államok képviselete

helyi közösségek képviselete

korporatív

Nemzeti/etnikai kisebbségek jogai

egyéni jogok

kollektív jogok → területi autonómia

Magyarország: államalkotó tényezők

Nemzeti/etnikai jogok országgyűlési biztosa

Kisebbségi települési önkormányzat

Közvetlen helyi kisebbségi önkormányzat

Közvetett helyi kisebbségi önkormányzat

Országos önkormányzat

Magyarországon honos népcsoportok

Bolgár, cigány, görög, horvát, lengyel, német, örmény, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén, ukrán

Legalább 1000 egy kisebbségbe tartozó kérheti népi kezdeményezésben az országgyűléstől

Államterület

Amelyen az állam főhatalma, szuverenitása érvényesül

Területi felségjog

Személyi felségjog

Az állam felségjelvényei

Címer

Zászló

Állami ünnepek

Himnusz

Főváros

Az állampolgárság fogalma

Állam:

Saját terület és lakosság

Lakosság: természetes személyek adott állam területén

Állampolgárok

Idegének/külföldiek

Hontalanok

Alkotmányjogi lakosság

Akik a szuverenitás személyi hatalma alatt állnak (állampolgárok)

Az állampolgárság fogalma

Az állampolgár államának hatalma alatt áll

Állampolgári státuszjogok

Állampolgárság megszerzéséhez
Állampolgárság fenntartásához (alanyi jog)
Állampolgárság szabályozásának alapelvei

Leszármazás elve

Egyenjogúság elve

Család egységének elve

Diszkrecionalitás elve

Hontalanság kiküszöbölésének elve

Visszamenő hatály tilalma

A magyar állampolgárság keletkezése

Elsődleges elv

Ins sanguinis (vérségi elv) pl. Magyarország

Másodlagos elv

Ins soli (területi elv) pl. USA, Kanada

Magyarországon lakóhellyel rendelkező hontalan Magyarországon született gyereke

Ismeretlen szülők Magyarországon született gyereke

Családjogi tények alapján

A magyar állampolgárság megszerzése

Honosítás

8 év folyamatos helyben lakás (előtte 3 év letelepedési engedéllyel)

büntetlen előélet

megélhetés/lakóhely biztosítása

magyar nyelvismeret

nem sérti az ország érdekeit

visszahonosítás

nyilatkozattétel

A magyar állampolgárság megszűnése

lemondás

feltétel: igazolni kell a külföldi állampolgárságot

visszaállítás

visszavonás

hivatalból jogszabálysértés miatt

szerzéstől max 10 évig

Állampolgári kötelezettség

közteherviselés

haza védelme, sorkötelezettség háború esetén

tankötelezettség

A státuszjogok

jog a magyar állampolgársághoz

jog a nemzeti és etnikai kisebbségi státuszhoz

jog az állampolgársági regisztrációhoz

jog a területen való tartózkodáshoz

jog az államterület elhagyásához és a hazatéréshez

jogvédelem törvényes külföldi tartózkodás esetén

jog a szociális státusz fenntartásához

állampolgárság közjogi kötelezettségei

A külföldiek

hontalanok

menekültek

menedékesek

külföldiek jogállása

határon túli magyarok

Tartózkodási jogosultság

vízummal/vízummentesen

tartózkodási engedéllyel

bevándorlási engedéllyel

betelepedési engedéllyel

Vízummal/vízummentesen Magyarországon tartózkodók

vízummentes egyezmények

részleges/teljes

első belépéstől számított 6 hónap alatt maximum 90 nap tartózkodás

vízum

beutazás

átutazás

tartózkodás

kiutazás

tranzitvízum

Tartózkodási engedély

érvényes vízummal rendelkező külföldi kérelmére a tartózkodási idő meghosszabbítása céljából

érvényesség: 2 év

munkavégzés: 4 év

diák: 1 év

A bevándorlási/letelepedési engedély

bevándorolt

aktív választójog helyi önkormányzaton

2001-től nincs bevándorlási engedély

letelepedési engedély

külföldi

beutazástól 3 évig megszakítás nélkül, jogszerűen és életvitelszerűen Magyarországon tartózkodik

A kormányforma fogalma

legmagasabb szintű állami tevékenység

legfelsőbb állami szervek

parlament

államfő

kormány

ezek közötti viszony

A monarchia

abszolút monarchia

teljhatalom

alkotmányos monarchia (pl. Anglia, Hollandia, Svédország)

törvény szentesítése

költségvetés parlamenttel közös

külpolitika, hadvezetés csak a monarchia hatásköre

a kormányt az uralkodó nevezi ki

kormánytagok csak az uralkodónak felelősek

A parlamentarizmus

parlamentáris köztársaság (Magyarország)

államfői tisztség választással

miniszteri/miniszterelnöki ellenjegyzés

uralkodó felelős az alkotmány/törvények betartásáért

büntetőjogi felelősség

végrehajtó hatalom a kormányé, amely politikailag felelős a parlament előtt

bizalmi szavazás

A prezidenciális kormányzási rendszer

törvényhozó hatalom (pl. USA)

kongresszus

végrehajtó hatalom

elnök

elnök, politikailag nem felelős a kongresszus előtt

inpeachment (alkotmányos vád)

államtitkárok

hatalmi ágak szervezeti/személyi elkülönülése

kizárólagos/konkuráló hatáskörök

A szociális kormányzati rendszer

alapvető elv a hatalom egysége

proletárdiktatúra

szovjet kongresszus

egypártrendszer

Kormányzás

közigazgatás

általános szabályok egyedi esetre való alkalmazása

kormányzás

végrehajtó/megvalósító tevékenység legmagasabb szintű irányítása

kormány

a végrehajtó hatalomnak az a szervezete, amely a miniszterelnökből és miniszterekből áll.

Kormány feladata

védi az alkotmányos rendet

törvény végrehajtása

irányítja a minisztériumokat

helyi önkormányzatok ellenőrzése

társadalmi/gazdasági tervek kidolgozása

tudomány/kultúra fejlesztés állami feladata

szociális/egészségügyi ellátás állami fenntartása

fegyveres erők/rendőrség irányítása

vagyonbiztonság/közrend fenntartása

külpolitika meghatározása

Országgyűlés/kormány viszonya

Országgyűlési törvényeket a kormány köteles végrehajtani

Törvénykezdeményezés

Kormányprogram

Országgyűlésnek nincs hatalom átruházási hatásköre

Kormány nem helyettesítheti országgyűlést, kivétel: rendkívüli jogrend

Szükségállapot

Rendkívüli állapot

veszélyhelyzet

a miniszterelnököt a köztársasági elnök javaslatára az országgyűlés tagjai többségével választja

a minisztereket a miniszterelnök javaslatára a köztársasági elnök nevezi ki és menti fel

a minisztereknek nem kötelező a képviselői státusz, de nem tilos

politikai bizalom eszköze

konstruktív bizalmatlansági indítvány

kormány nem utasítható az országgyűlés által

országgyűlési bizottságok közvetlenül fordulhatnak a kormányhoz

Kormány ügyrendje

miniszterelnök vezetésével testületként

heti ülés

munkaterv

előterjesztés

kétszakaszos eljárás

közigazgatási eljárás

közigazgatási államtitkári értekezlet

Kormány ülése

határozatképesség

több, mint fele jelen van

egyenlő szavazati jog

szavazattöbbség

rendelet

határozat

irányelv

elvi állásfoglalás

A kormány munkáját segítő szervek

kormánybizottság

kormánybiztos

kollégiumok

tanácsadó testületek

kormánykabinet

Gazdasági kabinet

Nemzetbiztonsági kabinet

EU integrációs kabinet

Oktatáspolitikai kabinet

Miniszterelnöki hivatal

KEHI

Miniszterelnök

Miniszterelnöki kormány

Bizalmatlansági szavazást csak a miniszterelnök ellen

Miniszteri intézkedések mögött a miniszterelnök egyetértésével kell vélelmezni

A miniszterelnök lemondásával/halálával megszűnik a kormány megbízatása

Minisztériumok

Belügyminisztérium

Egészségügyi-, Szociális- és Családügyi Minisztérium

Foglalkoztatáspolitikai- és Munkaügyi Minisztérium

Földművelésügyi- és Vidékfejlesztési Minisztérium

Gazdasági- és Közlekedési Minisztérium

Gyermek-, Ifjúsági és Sportminisztérium

Honvédelmi Minisztérium

Igazságügyi Minisztérium

Informatikai és Hírközlési Minisztérium

Környezetvédelmi- és Vízügyi Minisztérium

Külügyminisztérium

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztérium

Oktatási Minisztérium

Pénzügyminisztérium

Államtitkárok

Politikai államtitkár

Közigazgatási államtitkár

Helyettes államtitkár

Miniszteri/államtitkári felelősség

Jogi

Politika

Anyagi

Összeférhetetlenség

A nem minisztériumi jogállású országos hatáskörű szervek

Közvetlen Kormányfelügyelet

KSH

Országos Atomenergia Hivatal

Miniszteri felügyelet

Országos Rendőrkapitányság

Határórség

Tűzoltóság

Munkaügyi hivatal

APEH

VPOP

A demokratikus parlamenti jog

Demokratikus választás

Parlament hatásköre alkotmányosan védett

Demokratikus szervezeti/működési feltételek

Professzionális képviselő

A parlament hatáskörének közjogi korlátai

Közvetlen demokrácia

Népszavazás

Népi kezdeményezés

Alkotmánymódosítás alól kivett tárgykörök

Második kamara

Nemzetközi jog

Köztársasági elnök

Alkotmánybíróság

Parlament fő funkciói

Törvényhozás

Parlamenti ellenőrzés

Kormányzati szervezetrendszer létrehozása/irányítása

Külügy/hadügy

Törvényalkotás

Alapjogi törvény

Szervezeti törvény
Költségvetés
Határozathozatal szerint
Teljes

Kétharmados
Egyszerű törvény
Alkotmány törvény

A törvénykezdeményezés joga

Köztársasági elnök
Kormány
Minden országgyűlési bizottság

Országgyűlési képviselő

A bizottságok szerepe

Saját jogon törvényeket kezdeményezhet
Törvényjavaslatokról véleményt nyilvánít
Véleményezik a képviselők módosító indítványait

A képviselők módosító javaslatai

Parlament szavaz róla

Obstrukció

Csak az általános vita lezárásáig, írásban, indoklással az elnöknek benyújtva

Részletes vitában

Kapcsolódó módosító indítvány

Korlátlan tárgykör

Rendelkezési elv

A törvényjavaslatok vitája a parlamenti plénumon

Kétolvasatos tárgyalás

Általános vita

Részletes vita

Szavazási procedúra

Zárószavazás

Záró vita

Kivételes eljárás

Kihirdetés

Parlamenti ellenőrzés

Plénumon

Beszámoló

Jelentéstétel

Tájékoztató

Politikai vita

Bizottsági rendszer

Ellenőrzésre szakosodott szervek

Interpelláció

Ha a választ nem fogadja el a képviselő/országgyűlés → bizottságnak kell kiadni

Újbóli tárgyalás

Írásban, ülés előtt 4 nappal betervezni

Azonnali szóbeli válaszadási kötelezettség

Válasznál nincs kötelező személyes jelenlét

Interpelláló: 3+2 perc, interpellált: 4 perc

A kérdés

Veszélytelenebb ellenőrzési forma

Nincs parlamenti határozat

Nincs viszontválasz

Írásban ülésnapot megelőző munkanap 12 óráig

Azonnali kérdések-válaszok órája

A parlament egyéb feladatkörei

Meghatározza a kormány szervezetét

Megválasztja

Köztársasági elnök

Miniszterelnök

Alkotmánybíróság tagjai

Ombudsman

Legfelsőbb Bíróság tagjai
Legfőbb ügyész
Állami Számvevőszék elnöke
Nemzetközi szerződések kötése
Hadügyek
Rendkívüli jogrend
Rendkívüli állapot
Szükségállapot
Veszélyhelyzet
Önkormányzat felosztása
Közkegyelem
Népszavazás elrendelése

Országgyűlés szervezete

4 évre választott egykamarás
386 tag
alakuló ülés
igazolja a képviselői mandátumokat
létrehozza a parlament belső szervezetét
kormányt alakít
tisztikar megválasztása
elnök, alelnök, jegyzők
frakciók megalakítása
kormányprogram

Országgyűlési működési rendje

feloszlás
politikai belátás/döntés kérdése
feloszlátás
államfő
megbízási idő meghosszabbítása
rendkívüli jogrend
rendes ülés
február 1-június 15, szeptember 1- december 15.
Rendkívüli ülés
Köztársasági elnök, kormány, képviselők 1/5-e kérelmére

Országgyűlés tanácskozási rendje

Nyilvános ülés
Határozatképesség
Képviselők több mint fele jelen van
Határozathozatal
Jelen lévő képviselők több mint fele
Jelen lévő képviselők kétharmada
Összlétszámhoz viszonyított abszolút többség
Eredeti összlétszám kétharmada
Szavazás

Nyílt

Titkos

Képviselők jogállása

Szabad mandátum feltételei
Megválasztás ténye
Megbízólevél átadása
Mandátumhitelesítés
Képviselői eskü
Megbízás megszűnik
Országgyűlés működése befejeztével
Halál

Lemondás

Összeférhetetlenség

Mentelmi jog

Felelőtlenség
Feltétlen örök mentesség a jogi felelősség alól
Kivéve:

Államtitoksértés
Rágalmazás
Becsületsértés
Polgári jogi felelősség
Sérthetlenség
Őrizetbe vétel csak tettenéréskor
Büntetőeljárás csak országgyűlés hozzájárulásával
Országgyűlés mentelmi ügyben a jelen lévő képviselők 2/3-ának szavazatával dönt

Köztársasági elnök

Kifejezi a nemzet egységét
Őrködik az államszervezet demokratikus működése felett
Önálló független hatalom
Politikailag neutrális hatalom

Hatásköre

Miniszteri ellenjegyzés
Nagykövetek megbízatása
Államtitkárok kinevezése/felmentése
MNB elnökének kinevezése
Egyetemi tanárok kinevezése
Tábornokok kinevezése/előléptetése/felmentése
MTA elnökének megerősítése
Ország fegyveres védelmi tervének jóváhagyása
Nemzetközi szerződések kötése
Állampolgársági ügyek
Kitüntetések adományozása
Egyéni kegyelmezés
Meg kell tagadni a kinevezést
Jogszabályi feltételek hiánya
Államszervezet demokratikus működését súlyosan zavarná
Kegyelmezési jog
Eljárási
Büntethetőséget megszüntető
Végrehajtási
Közreműködik a kormányalakításban
Dönt a hadiállapot kinyilvánításáról
Országgyűlés akadályoztatott
Országgyűlés elnöke, alkotmánybíróság elnöke, miniszterelnök egységesen dönt
Törvények kihirdetése
Publikáció
Promulgáció
Fegyveres erők főparancsnoka

Államfő jogállása

Országgyűlés választja 5 évre
Minimum 35 év
Jelölés
Titkos szavazás
Megbízatás megszűnik:
Megbízatás lejárata
Halál
90 napon túl feladatát nem tudja ellátni
összeférhetlenség
lemondás
megfosztás

Államfő felelőssége

jogi felelősség
képviselek 1/5-e indítványára
képviselek 2/3-a indul az eljárás
Alkotmánybíróság dönt

Alkotmánybíráskodás fogalma

Bírói hatáskör
Politika szoros kapcsolata

Jogállami garancia az alkotmányosság felett

Általános társadalmi érdek

Alkotmánybíróság kialakulása

1610 Edward Coke

a törvényhozó hatásköre nem korlátlan

Legfelsőbb Bíróság egyben Alkotmánybíróság is

Európa

Különálló bírói szerv

Magyar alkotmánybíróság

1990 január 1-től

önálló állami szerv

kiemelkedően nagy hatalom letéteményese

Alkotmánybíróság feladat- és hatásköre

az alkotmányellenesség előzetes vizsgálata (előzetes normakontroll)

az alkotmányellenesség utólagos vizsgálata

Nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálata

Alkotmányjogi panasz

A mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség

Hatásköri összeütközés

Alkotmány rendelkezéseinek értelmezése

Alkotmánybíróság eljárása

Írásbeli indítvány Alkotmánybíróságnál

Alkotmánybíróság hivatala

Rendelkezésre álló iratok alapján dönt

Határozat/végzés

Zárt ülés, szótöbbség, nyílt szavazás

Különvélemény/párhuzamos vélemény

Nincs fellebbezés

Mindenkire nézve kötelező

Az Alkotmánybíróság szervezete

11 tag

országgyűlés 2/3os többséggel titkos szavazással választja

minimum 45 év

maximum 70 év

20 év szakmai gyakorlat

mentelmi jog

összeférhetetlenség

teljes ülés/3 tagú tanács

teljes ülés határozatképes: 8 tag jelen van

Az országgyűlési biztos

első ombudsman 1810

nagyfokú szervezeti függetlenség

ügydöntő hatáskör nélküli széles körű ellenőrzési jogosultság

nyilvános véleményalkotási/kezdeményezési jog

Országgyűlési biztosok

állampolgári jogok országgyűlési biztosa

általános helyettes

adatvédelmi biztos

nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa

Ombudsman jogállása

országgyűlés választja meg

Magyar állampolgár, büntetlen előélet

Összeférhetetlenség

Mentelmi jog

Megszűnik a megbízás

Halál

Felmentés

Megfosztás

Összeférhetetlenség

Időtartam lejár (6év)

Ombudsman hivatali felelőssége

Intézkedései kizárólag az alkotmány és a törvényeken alapul
6 évre szóló megbízatás
parlament ellenőrsége alatt
beszámolási kötelezettség

Ombudsman feladat és hatásköre

tárgyi hatály
alkotmányos visszaállások vizsgálata
szervi hatály
hatóságok
közszolgáltatást végző szerv
kivétel
országgyűlés
köztársasági elnök
alkotmánybíróság
ügyészség

A vizsgálat eszközei

helyszíni vizsgálat
helyszíni vizsgálat mellőzése
iratba tekintési jog
átfogó vizsgálat
általános/egyedi intézkedés
kezdeményezés
ajánlás
szabálysértési/fejyelmi/büntető eljárás
éves beszámoló

Bírói igazságszolgáltatás tartalma

önkéntes jogkövetés elmaradása esetén
jogszabályok kikényszerítése
állami jogalkalmazás
hatalmi jellegű tevékenység
társadalmi követelmény: igazságosság

Igazságszolgáltatási tevékenység fajtái

büntető
polgári
közigazgatási
alkotmánybíráskodási

Az alkotmánybíráskodás szervezeti meghatározottsága

„igazi hatalom”
önálló hatalmi ág
független szervezet
közhatalmi erő
„nem igazi hatalom”
életviszonyok tartós alakításában nem vesz részt
politikának nem részese/politikailag nem felelős

Bírói függetlenség elve

kizárólag a törvénynek való alávetettség
jogi normát bíró nem alkothat
függetlenség
meggyőződésüknek megfelelő döntés
nem utasíthatók, nem befolyásolhatók
felelősség
kizárólag belső szakmai kontroll
jogorvoslat
politikai függetlenség

Bírói szervezet függetlensége

országgyűlés: törvényhozás – elsődleges szerep
országgyűlés: Legfelsőbb Bíróság elnökének választása
a bírókat a köztársasági elnök nevezi ki felelősségre vonási jog nélkül
kormány-bíróság
külön garanciák
OIT (Országos Igazságszolgáltatási Tanács)

A hivatásos bíró személyes függetlensége

Főhivatás

Munkajog általános szabályai nem alkalmazhatók

Bírák kinevezése

Első: 3 év

Második: határozatlan

Szolgálati jogviszony

Megbízás megszűnése

Hivatalból

Kezdeményezésre

Lemondás

Felmentés

Fegyelmi bíróság

Mentelmi jog

Gazdasági függetlenség

Az igazságszolgáltatás bírói monopóliumának elve

Bírósági határozat mindenkire kötelező

Közigazgatási bíráskodás

Szabálysértési bíráskodás

Az igazságszolgáltatás egységének elve

Bíróság előtti egyenlőség

Törvényes bíróhoz való jog egyenlősége

Szignálás

Bírósági szervezet egységes felépítése

Különbírók (katona, munkaügyi)

Ítélezési gyakorlat egysége

Jogegységi eljárás

A társas bíráskodás, az ülnökök részvételezésének elve

Tanács

Egyesbíró

Népi ülnök

A bírósági tárgyalás nyilvánosságának elve

Társadalmi nyilvánosság

Szakmai nyilvánosság

Zárt tárgyalás

Kihirdetés: mindig nyilvános

Anyanyelvhasználat elve

Büntetőeljárásban

Polgári eljárásban

Ártatlanság vélelmének elve

Senki nem tekinthető bűnösnek addig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapítja meg

Védelem joga

Mindenkinek joga van ügyvédet fogadni (alanyi jog)

Jogorvoslati jogosultság alapelve

Joga van mindenkinek elsőfokon fellebbezni

Helyi bíróság

Elsőfokon jár el

Megyei bíróság

Vagy másodfokon jár el, vagy eleve itt kezdődik az elsőfok

Ítéltábla

2000 óta

helyi vagy megyei bíróságokról fellebbezett ügyekben jár el

Legfelsőbb bíróság

megyei vagy ítéltábláról jönnek az ügyek

Fellebbezési jog

felülvizsgálati kérelmet elbírálja

perújítás: jogerős ítélet van, de új tény merült fel, újra tárgyalnak

TÁRSASÁGI JOG

Vállalkozási formák

gazdasági társaságok

egyesülés
szövetkezet
egyéni vállalkozás (1992-től)

Non profit szervezetek

költségvetési szerv (iskola, óvoda)

egyesület

alapítvány

közalapítvány

közhasznú társaság

köztestület (kamarák)

Alapítvány

tartós közérdekű cél

elsődlegesen nem végezhet gazdasági tevékenységet

másodlagosan végezhet gazdasági tevékenységet

alapítvány

magánszemély

jogi személy

jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság

közalapítvány

országgyűlés

kormány

helyi önkormányzatok

Alapító okirat

név

cél

céljára rendelt vagyon/felhasználási mód

székhely

Alapítvány

nyílt

zárt

kuratórium (alapítványi vagyon kezelői)

nyilvántartásba vétel

ellenőrzés

ügyészség

Allami Számvevőszék

Alapítvány megszűnése

Cél megvalósult

Idő eltelt

Feltétel bekövetkezett

Vagyon további sorsa

Megszűnt alapítvány céljához hasonló célra

Gazdasági társasági formák

Jogi személyiség nélküli

Kkt.

Bt.

Jogi személyiségű

Kft.

Rt.

Kv.

-Tőkeegyesítő

-Személyegyesítő

(1988. I. társasági törvény megalkotása)

(1997. évi CXLIV. Törvény a mostani társasági törvény)

mindkét típus jogalany

szerződést köthetnek

saját vagyonuk lehet

indíthatnak pert, illetve perelhetők

A gazdasági társaságban részvételre jogosult

természetes személyek

jogi személyek

jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok

Off Shore cég

holding (mely külföldön van)

leányvállalatok (Magyarországon)

Adófizetési kötelezettség a külföldi ország törvényei szerint

Gazdasági társaság

Üzletszerűség

Közös gazdasági tevékenység

Nyereségre törekvés

Veszteségben/nyereségben osztozás

Állandósult szervezet

A társulási szabadság korlátai

Személyi-alanyi korlátozások

Legalább 2 tag

Természetes személy egyidejűleg csak egy gazdasági társaságnak lehet korlátlanul felelős tagja

Kiskorú nem lehet korlátlanul felelős tag

Egyéni vállalkozó egyidejűleg nem lehet gazdasági társaságnak korlátlanul felelős tagja

Helyi önkormányzatok felelőssége nem haladhatja meg vagyoni hozzájárulása mértékét

Költségvetési szerv gazdasági társaságban nem lehet korlátlanul felelős tag

Párt csak egyszemélyes Kft-t alapíthat.

Tárgyi korlátozások

Egyes tevékenységek csak meghatározott formában

Hatósági engedély

Működési engedély

Képesítés

Társaságalapítási alapdokumentumok

Társasági szerződés

Kkt.

Bt.

Kft. (többtagú)

Kisvállalkozás

Alapító okirat

Kft. (egyszemélyes)

Rt. (zárt)

Rt. (egyszemélyes)

Alapszabály

Rt. (nyilvános)

Alapdokumentumok kötelező tartalmi elemei

Cégnév

Székhely

Tagok/nevük, cégnevük, lakóhelyük

Tevékenységi kör (TEÁOR)

Jegyzett tőke, rendelkezésre bocsátásának módja, ideje

Céggjegyzés módja

Vezetői tisztségviselők neve/lakóhelye

Társaság időtartama, ha határozott időre jött létre

A tag vagyoni hozzájárulása

Pénzbeli

Nem pénzbeli (apport)

Minden vagyoni értékű forgalomképes dolog, szellemi alkotás, jog

Túlértékelés tilalma

5 éves helytállási kötelezettség

nem teljesítés

tagsági jog elvesztése

30 napos határidő póthatáridő után nem teljesít

Az előtársaság

első szakasz

második szakasz

„ba” toldat (bejegyzés alatt)

tagok személyében nem lehet változás

alapdokumentum nem módosítható

nem kezdeményezhető tag kizárására irányuló per

nem határozható el megszűnés/átalakulás

Cégnyilvántartás általános ismeretei

cég, mint a cégjog alapeleme

cégbíróság

cégnyilvántartás nyilvánossága/közhitelessége

cégmásolat

cégekivonat

cégbizonyítvány

IM Cégnyilvántartási és céginformációs szolgálat

Cégeközlöny

Cégmentés

Cégnév

Alapvető tevékenységi kör

Társasági forma

Vezérszó

Cégekizárólagosság

Szabatosság

Cégvalódiság

Székhely

Telephely

Fióktelep

Cégbejegyzés

Önálló

Együttes

Alírási címpéldány

Cégbejegyzési eljárás

Nemperes eljárás

Csak okirati bizonyítás

Kérelemre indul

Kötelező jogi képviselő

Adat bejegyzés napjával válik hatályossá

Kérelem benyújtása

Hiánypótlás nélküli elutasítás

Változásbejegyzési eljárás

Átalakulás/egyedülés/szétválás bejegyzése iránti eljárás

Végzés

Helyt adó

Elutasítás

Jogorvoslat

Törvényességi felügyelet

Ügyész

Ellenőrzésre jogosult közigazgatási szerv vezetője

Illetékes kamara tisztségviselője

Aki jogi érdekét valószínűsíti

Cég hivatalból törlése iránti eljárás

A legfőbb szervek elnevezése

Kkt. → tagok gyűlés, közgyűlés

Bt. → tagok gyűlése, taggyűlés

Kisvállalkozás → igazgatóhelyettes

Kft. → taggyűlés (több tagú)

Rt. → közgyűlés (több részvényes)

A gazdasági társaságok legfőbb szerve

Vezető tisztségviselőik választása

Korlátlan/egyetemes felelősség a társaságnak felróhatóan okozott károkért

Döntés egyszerű szótöbbséggel

Meghívóban/hirdetményben nem szereplő kérdésekben tárgyalás, csak ha

Ülésen valamennyi tag/részvényes jelen van

Tagok/részvényesek hozzájárultak egyhangúan a napirendre tűzésre

Tagok/részvényesek részvétele alanyi jog

Legfontosabb kérdésekben dönt

A gazdasági társaság ügyvezetése

Kkt: ügyvezetők
Bt: ügyvezetők
Kisvállalkozás: igazgató
Kft: ügyvezetők
Rt: igazgatóság, vezérigazgató (egyszemélyes Rt-nél)
Személyhez kötöttség
Tisztséghalmozási korlát
Hatáskör elvonási tilalom
Vezető tisztségviselő vállalatot kizáró okok
Jogerős szabadságvesztés következményei
Jogalkotástól eltiltás
Felszámolt gazdasági társaságban a felszámolás előtti 2 évben legalább 1 évig vezető tisztségviselő (3 év)
Hivatalból törlés előtti évben vezető tisztségviselő (2év)
Összeférhetetlenség
Azonos tevékenységet is folytató szervezetben nem szerezhethet részesedést
Nem lehet vezető tisztségviselő azonos tevékenységet is folytató másik szervezetben
Nem köthet saját nevében/javára olyan ügyletet, amelyek azon gazdasági társaságok tevékenységi körébe tartoznak, ahol vezető tisztségviselő
Nem lehet ugyanannál a társaságnál felügyelő bizottsági tag
A vezető tisztségviselői megbízás keletkezése
Létrejövő társaságnál
Kijelöléssel
Már működő társaságnál
Választással
Elfogadó nyilatkozat
Időtartam
Mindig határozott, maximum 5 év
A vezető tisztségviselői megbízás megszűnése
Megbízási idő lejár
Visszahívás
Kizáró ok bekövetkezik
Lemondás
A gazdasági társaság ügyvezetése
Díjazás
Munkáltatói jogalkotás
Üzleti titoktartási kötelezettség
Adatszolgáltatási kötelezettség
Társaság képviselője
Törvényes
Származékos (cégvezető)
Felelősség az ügyvezetés által okozott károkért
Elvárható fokozott gondosság
Fő szempont a társaság érdeke, nem a tagságé
Felelősség
Jogsabályok
Alapdokumentum
Legfelsőbb szervi határozat
Ügyvezetési kötelezettségek vétkes megszegése
A felügyelő bizottság
Kkt., Bt., Kft (egyszemélyes), Kisvállalkozás
Teljes munkaidőben foglalkoztatottak létszáma éves átlagban 200főt meghaladja
Kft.
Törzstőke 50 millió Ft feletti
Rt.
Mindig kötelező
A társaság átfogó ellenőrzése
3-15 tag
személyhez kötöttség
tisztséghalmozás korlátlansága
utasítási tilalom
kizáró okok

jogerős szabadságvesztés következményei
foglalkoztatástól eltiltás
összeférhetetlenség
létrejövő társaságnál
kijelöléssel
már működő társaságnál
választással
elfogadó nyilatkozat
időtartam
mindig határozott, maximum 5 év
titoktartási kötelezettség
ellenőrzés tárgyai
számveteli törvény szerinti beszámoló
eredmény felhasználására vonatkozó javaslat
minden üzletpolitikai kérdés
testületként jár el
elnök
határozatképes, ha 2/3-a jelen van, de legalább 3 tag

A könyvvizsgáló

Kft

Ha a tőzrstőke 50 millió Ft-ot meghaladja

Egyszemélyes Kft

Mindig kötelező

Rt

Mindig kötelező

Pénzügyi, számveteli ellenőrzés

Nem része a szervezetnek

Könyvvizsgálói nyilvántartás

Természetes személy

Gazdasági szervezet

Nem választható könyvvizsgálóvá:

Társaság alapítója, tagja, részvényese

Társaság vezető tisztségviselője

Társaság felügyelő bizottsági tagja

Az előbbieket közeli hozzátartozója

A társaság munkavállalója e minőségben számított 3 évig

Számveteli törvény szerinti beszámoló kötelezettség ellenőrzése

Jelentős vagyonsökkenés veszélye

Köteles a legfőbb szerv összehívását kérni

Cégbíróság értesítése

A gazdasági társaságok bírósági felülvizsgálata

Társaság által hozott határozatok megtámadása

Jogsabályba

Alapdokumentumba ütközik

Határidő

30 nap a tudomásszerzéstől

90 nap jogvesztés

Kizárási per

nem lehet kizárni

részvényest

a szavazatok 3/4-ével rendelkező tagot

2 tagú társaságnál az egyik tag ilyen pert nem kezdeményezhet

jogalap

a tag nagymértékben veszélyezteti a társaság céljainak elérését

legfőbb szerv szótöbbséggel határoz a perindításról

illetékes megyei/fővárosi bíróság dönt

Kisebbségvédelmi jogok

Szavazatok legalább 1/10-ét képviselők

Legfőbb szerv rendkívüli ülését kérhetik

Igényüket keresettel maguk is érvényesíthetik

Legutóbbi beszámolót a könyvvizsgáló vizsgálja meg

A gazdasági társaság megszűnése

Meghatározott időtartam eltelt/feltétel megvalósul

Elhatározza jogutód nélküli megszűnését

Elhatározza jogutódlással történő megszűnését

Tagjainak száma 1 főre csökken

Cégbíróság megszüntnek tekinti

Cégbíróság hivatalból törli

A bíróság felszámolási eljárás során megszünteti

Kkt

Személyegyesítő cégforma. A tagok felelőssége korlátlan egyetemleges. Nincs pénzübeli hozzájárulás minimuma, alapító vagyona.

Bt

Kültag, belttag van. A belttag(ok) felelőssége egyetemleges, korlátlan. A kültag(ok) felelőssége korlátozott vagyoni betétje nagyságáig. Nincs alapításkori induló induló vagyon. Ha a kültag nem szerepel a cégnévben, akkor a felelőssége korlátlaná válik. Ha a kilépő tag helyett 3 hónapon belül találnak másikat → nem szűnik meg a Bt.

Kisvállalkozás

A tagok kezesként felelnek a céghez való hozzájárulásuk arányában. Két fajta kezesség: készfizető, közvetlen.

Kft

Vagyoni, tőkeegyesítő társaság. Törzstőkének kell lennie. Ez az egyes tagok törzsbetéteiből áll össze. A tag csak a törzsbetéte értékéig felelős. Bejegyzés után üzletkés. Minimum értéke 100ezer Ft. Induló tőke: 3 millió Ft. Nem pénzübeli hozzájárulás (apport) 1/3-a lehet ebből. Alapításkor 1 millió Ft-ot kell átutalni, a többi egy éven belül. Átruházható az üzletkés. A Kft tagok elővásárlási joggal rendelkeznek.

Rt

A tagok felelőssége a részvények nagysága mértékéig terjed.

Részvényfajták:

Nyílt: bárki megszerezheti a részvényeket

Zárt: alapszabályban meghatározott kör szerezheti meg a részvényeket.

20 millió Ft alapításkori induló tőke.